



ת"פ 31419/11/20 - מדינת ישראל נגד שרון רובינשטיין ע"י

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 31419-11-20 מדינת ישראל נ' רובינשטיין

בפני בעניין:	כבוד השופט חגי טרסי המאשימה נגד הנאשמים	מדינת ישראל שרון רובינשטיין ע"י ב"כ עו"ד פורר
-----------------	--	--

גזר דין

כתב האישום

הנאשם הורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן בו יוחסו לו עבירות של **"יצור, הכנה והפקת סם מסוכן"** - עבירה על סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג - 1973 (להלן: **"הפקודה"**), **החזקת סמים שלא לצריכה עצמית** - עבירה על סעיף 7(ג) סיפא לפקודה, **החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן** - עבירה על סעיף 10 לפקודה ו**נטילת חשמל שלא כדין** - עבירה על סעיף 400 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

על פי העובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן, החל מיום 27.5.20 ועד ליום מעצרו, שכר הנאשם דירת דופלקס בראשון לציון. בקומה השנייה של הדירה, שבה 4 חדרים, שירותים ומקלחת, הקים הנאשם מעבדה הכוללת ציוד בהיקף נרחב למטרת גידול סם מסוכן מסוג קנבוס, ובכלל זה מזגנים, מאווררים, אדניות, שנאים, מנורת פרוז'קטור, בתי מנורות ונורות, רשתות יבוש, מפוחים, מסננים ודשן מסוגים שונים. ביום 1.11.20 כללה המעבדה ארבעה חדרי גידול פעילים. במעבדה היו צמחי קנבוס גדולים במשקל נטו של **לא פחות מ-90 קילוגרם**. בנוסף, נטל הנאשם שלא כדין חשמל מחברת החשמל בעלות משוערת של ₪ 69,410.

במסגרת ההסדר שגובש בין הצדדים הופנה הנאשם לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר, ללא הסכמות עונשיות, למעט הסכמה בדבר חילוט הציוד שנתפס במעבדה וכן סכום של 7,000 ₪ במזומן, כמפורט בבקשת החילוט שבכתב האישום.

תסקירי שירות המבחן

מהתסקיר הראשון, שהוגש ביום 1.9.21, עולה כי מדובר בנאשם צעיר, כבן 24, אב לשני ילדים קטנים. הנאשם מסר כי סיים 12 שנות לימוד והוא בעל תעודת בגרות חלקית. עוד שיתף כי בהיותו כבן 12 היה אביו מעורב בתאונת



דרכים ואושפז למשך תקופה ממושכת. על רקע זה חווה הנאשם משבר נפשי שחייב אשפוז וטיפול, עד שחזר בהדרגה למסגרת הלימודית. הנאשם ציין כי התגייס לצה"ל בגיל המתאים, אך התקשה להסתגל לתנאי השירות ולאחר שביצע מספר פעמים עריקות נשפט למאסר ושוחרר על רקע אי התאמה. באשר להיבט התעסוקתי מסר כי מגיל צעיר עבד בעבודות שונות, כאשר לאחרונה הקים עסק עם שותף בתחום עבודות בניה בעץ. הנאשם מסר כי מנהל מזה כ-6 שנים זוגיות תקינה ומטיבה, במסגרתה נולדו לזוג שני ילדים. בת זוגו, כבת 23, אינה עובדת.

מגיליון הרישום הפלילי עולה כי לנאשם עבר פלילי בין השנים 2016 - 2019, כאשר שלוש מהרשעותיו בבית דין צבאי בגין העדר מהשירות, והאחרונה בגין ביצוע עבירות של החזקה/שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית וכן החזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם מוכר לשירות המבחן על רקע הליכי אבחון משנת 2019, בנוגע לעבירת הסמים הקודמת בה הורשע. באותה עת התרשמו מקשרים עם חברה שולית ומקושי לקבל גבולות חיצוניים והיעדר מוטיבציה טיפולית בתחום הסמים. אותו הליך הסתיים בעונש מאסר בן 8 חודשים, לצד מאסרים מותנים. הנאשם מוכר לשירות המבחן אף מהליך המעצר בתיק הנוכחי, בו העלה האבחון רושם כי הנאשם מצוי בהתדרדרות ובסיכון להעמקת התנהלותו העבריינית, לנוכח קשריו השוליים, וקישיו להתמודד באופן מקדם עם בעיותיו הכלכליות, לצד שימוש בסמים. עם זאת, לאחר בחינת החלופה בבית הוריו, הומלץ על שחרור והנאשם שוחרר למעצר בית, לצד צו פיקוח שירות המבחן. במהלך תקופת הפיקוח שולב הנאשם בקבוצה לעצורי בית באשקלון, והתמיד להגיע למפגשים לאורך חמשת חודשי הפעילות. מנחות הקבוצה התרשמו כי הנאשם היה קשוב לשיח הקבוצתי והפנים את התכנים, התייחס רבות לכשלים אשר הובילו אותו למצבו והעלה קשייו באופן מעמיק בקבוצה. בנוסף מסר בדיקות שתי נקיות.

באבחון הנוכחי מסר הנאשם כי גדל בסביבה שולית באשדוד מגיל צעיר. לדבריו עם השנים העמיק מעורבותו וקשריו העבריינים אך עם מעצרו בתיק הנוכחי ניתק קשרים אלו לחלוטין וכיום עורך מאמצים לנהל אורח חיים תקין ולשמש דוגמה חיובית לילדיו. הנאשם הודה בביצוע העבירות וסיפר כי עקב מגפת הקורונה פוטר מעבודתו, התקשה למצוא עבודה אחרת ונקלע ללחץ כלכלי. לטענתו, מכר פנה אליו עם הצעה לסייע לו בתשלומים ובשכר הדירה בתמורה לכך שיחתום על חוזה שכירות של הדירה הסמוכה לדירתו וישמור על התכולה בדירה. הנאשם מסר כי מהיכרותו עם גורמים שוליים הבין כי מדובר במשהו לא חוקי אך חשש לבחון את העניין לעומק. לדבריו, רק בדיעבד הבין שנבנתה שם מעבדה לייצור סמים.

בשיחה עם שירות המבחן הביע הנאשם הבנה כי על מנת להתמודד עם לחצים כלכליים פנה לדפוסים שוליים המוכרים לו, כאשר כיום לדבריו הוא עורך חשבון נפש ומבין כי עליו לערוך שינוי באורח חייו ובדפוסי. לתפיסתו, השתתפותו בקבוצה הטיפולית בתקופת הפיקוח עוררה אצלו מחשבה לגבי דרכים נוספות להתמודדות עם קשיים בחייו. עוד מסר שכחלק מהשינוי שעורך בחייו אף העתיק את מקום מגוריו עם בני משפחתו לראש העין, במטרה להתרחק מקשריו השוליים. הנאשם הביע הסכמה להשתתף בקבוצה טיפולית. באשר לדפוסי השימוש בסמים, החל לדבריו להשתמש בקנאביס במהלך השירות הצבאי, כשאופי ותדירות השימוש השתנה במהלך השנים. עוד מסר כי טרם מעצרו השתמש בתדירות גבוהה, כאשר לתפיסתו צריכה זו סייעה לו להתמודד עם לחצים ועם קשיי שינה. עם מעצרו הפסיק להשתמש בכוחות עצמו וכיום אינו תופס עצמו כמי שצריך טיפול בתחום. הנאשם ביצע בדיקות לאיתור שרידי סם אשר היו נקיות.

כגורמי סיכון במצבו של הנאשם ציין שירות המבחן את חומרת העבירות ואופיין, עברו הפלילי, אשר גם הוא עוסק



בעבירות סמים, אי הרתעה מסנקציות עונשיות קודמות, תנאי גדילתו המורכבים, מעורבותו עם סביבה שולית והפנמת דפוסים עבריינים. עוד נלקחו בחשבון קשיים שעלו בעבר במסגרות בהן השתלב וקושי בתפקוד תעסוקתי רציף לאורך השנים. עוד עולה רקע בעייתי של שימוש בסמים, התמודדות לקויה עם משברים וקושי לבחון דרכי התמודדות מיטיבות. במצבי דחק ולחץ נוטה הנאשם לפנות לדפוסים שוליים מוכרים, תוך שהוא מתקשה לשים לעצמו גבולות פנימיים. בנוסף קיים קושי לבקש עזרה וסיוע בשעת משבר. לאור שיקולים אלו העריכה קצינת המבחן כי קיים סיכון למעורבות שולית חוזרת. לצד דברים אלו נלקחו בחשבון כגורמי סיכוי לשיקום הרושם כי מדובר בבחור וורבלי, בעל יכולת ביטוי טובה, אשר מביע רצון לנהל אורח חיים נורמטיבי. עוד התרשמה מכך שהנאשם עורך מאמצים לתעסוקה נורמטיבית ובתחום המשפחתי. בנוסף, בדיקות השתן נקיות מסמים, נותרה התרשמות חיובית מהשתתפותו בקבוצה לעצורי בית והנאשם הביע מוטיבציה להמשך טיפול. לפיכך הומלץ על דחייה בת שלושה חודשים, לצורך ניסיון טיפולי.

ביום 28.12.21 הוגש תסקיר משלים, בו נמסר כי בתקופת הדחייה ניסה שירות המבחן ליצור קשר עם הנאשם ללא הצלחה במשך כחודשיים. רק בחודש נובמבר 2021 יצר הנאשם קשר עם שירות המבחן ועדכן כי לאחרונה קיבל איומים על חייו וחיי משפחתו ולכן נאלץ להחליף מספר טלפון. הנאשם שב והביע מוטיבציה להשתלב בטיפול, ואכן שולב בקבוצה טיפולית בחודש דצמבר 2021. ממנחות הקבוצה נמסר כי עד כה התקיימו שני מפגשים ובהם הנאשם נכח ושיתף ברצונו לשנות את חייו, אך כרגע נמצא בשלב ראשוני מאד בטיפול. שירות המבחן עתר לדחייה נוספת על מנת להמשיך את שילובו של הנאשם בטיפול.

מהתסקיר העדכני שהוגש ביום 10.5.22, עולה כי בתקופת הדחייה המשיך הנאשם להשתתף בקבוצה הטיפולית בה שולב. ממנחות הקבוצה נמסר כי בתחילה הנאשם התקשה להגיע באופן סדיר, אולם לאחר שיחה אישית שנעשתה עמו, החל להגיע באופן סדיר ויצב לקבוצה, מתעניין ומשתתף בתכנים המועלים ומביע עמדותיו בפתיחות, מסתגל לחברי הקבוצה וניכר כי הוא בעל יכולת גבוהה להיתרם מהטיפול. הנאשם שיתף באשר לשינויים שביצע בחייו, הביע חרטה על מעשיו וניכר כי קיימת הכרה בהשלכות השליליות ובמחירים שנגבו ממנו כתוצאה מהם. עוד צוין כי הנאשם מבטא רצון לשמור על הישגיו עד כה ולנהל אורח חיים נורמטיבי, וכן מבטא נכונות להמשיך בהליך הטיפולי. לאור שיתוף הפעולה החיובי של הנאשם והתקדמותו בהליך הטיפולי, ממליץ שירות המבחן על ענישה שיקומית בדמות צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 380 שעות, לצד צו מבחן לשנה במהלכה ימשיך את הליכי הטיפול בקבוצה.

טעוני הצדדים

בטיעוניה הדגישה ב"כ המאשימה את מרכיבי החומרה שבמעשיו של הנאשם. בתוך כך ציינה כי מדובר בעבירה מתוכננת, שהצריכה שכירת דירה ורכישת ציוד רב. עוד הדגישה כי המעבדה פעלה במשך תקופה של כחצי שנה, והפיקה כמות גדולה של סם מסוג קנאביס במשקל כולל של לא פחות מ-90 ק"ג, מתוך מניע כלכלי. בנוסף, נטל הנאשם חשמל שלא כדין בשווי של למעלה מ-69 אלף ש"ח. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם ובהם הצורך בהגנה על הציבור מפני הנזקים הישירים והעקיפים הנובעים מהשימוש בסמים. לדבריה, הקמת מעבדות לגידול סמים הפכה להיות תופעה חמורה ורחבת היקף המחייבת, על פי פסיקת בית המשפט העליון, ענישה משמעותית, שתרתיע עבריינים פוטנציאליים מפני ביצוע מעשים דומים. עוד ציינה כי מדובר במבצע עיקרי אשר פעל לבדו, וכי נוכח כמות הסם הגדולה שהופקה הנזק הפוטנציאלי רב. המאשימה הפנתה לאסופת פסיקה ביחס למתחמי



הענישה הנהוגים ועתרה לקבוע מתחם הנע בין 28 ל-52 חודשי מאסר בפועל.

באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, ציינה כי מדובר במי שהודה וחסך זמן שיפוטי יקר. עוד ציינה כי לנאשם עבר פלילי בעבירות סמים ובעבירות העדר מהשירות, אשר בגינם נשא עונשי מאסר בפועל, ולחובתו מאסר מותנה בן 8 חודשים. מהתסקיר עולה אמנם כי השתתף בקבוצה טיפולית ומסר בדיקות שתן נקיות, אך המלצת שירות המבחן תמוהה ואינה מתייחסת כלל למאסר המותנה המרחף מעל ראשו של הנאשם. לטענתה, אין מדובר בהליך שיקומי משמעותי המצדיק סטייה לקולה מטעמי שיקום, ומה גם שבעבירות מעין אלה נקבע כי יש לתת משקל של ממש לשיקולי הרתעה. לבסוף, עתרה למקם את עונשו של הנאשם בשליש העליון של מתחם הענישה ולהשית עליו 40 חודשי מאסר בפועל והפעלת המאסר המותנה, זאת לצד קנס משמעותי, חילוט בהסכמה של ₪ 7,000 ומאסר על תנאי.

מנגד, ביקש ב"כ הנאשם להתחשב בעובדה כי מדובר בנאשם צעיר, אשר היה כבן 23 בלבד בעת ביצוע העבירה ובכך שהנאשם הודה, לקח אחריות על מעשיו וחסך זמן שיפוטי יקר. לטעמו, יש לתת במקרה זה משקל בכורה להמלצות שירות המבחן, לנוכח הדרך הטיפולית בה צעד הנאשם. הנאשם יצא ממעגל הסמים, מסר בדיקות שתן נקיות, ועבר מקום מגורים מיוזמתו מתוך הבנה כי מקום מגוריו הקודם יהוו מכשול בשינוי אורח חייו. כיום הנאשם מתגורר עם בת זוגו ועם שני ילדיהם הקטנים בראש העין, ועובד בצורה מסודרת בעבודות עפר. הסנגור המלומד הפנה לתסקירים וציין כי הנאשם נטל חלק בשתי קבוצות טיפוליות, האחת בשלב המעצר והשנייה כעת, שיתף פעולה באופן מלא וממשיך גם היום את ההליך השיקומי בקבוצה. מהתסקירים עולה כי הנאשם מביע רצון לשנות את חייו, תוך שהוא מבין את חומרת מעשיו ומדובר לא רק באינטרס אישי של הנאשם אלא באינטרס ציבורי להוציאו ממעגל העבירות. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה במסגרתה הטילו בתי המשפט עונשי מאסר בעבודות שירות בעבירות דומות מטעמי שיקום, וביקש לשלוח את הנאשם לקבלת חוות דעת הממונה, ולהסתפק בענישה בדרך של עבודות השירות, על מנת שלא לגדוע את הליך השיקום ממנו נתרם הנאשם רבות.

לבסוף, שמעתי גם את דברי הנאשם עצמו, לפיהם הוא לקח את ההזדמנות שניתנה לו בשתי ידיים. הוא משתתף בקבוצות הטיפוליות, מוסר בדיקות שתן נקיות ואף שינה את מקום מגוריו.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

הניסיון השיפוטי המצטבר מלמד כי התופעה של הקמת מעבדות לייצור והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס, הפכה בשנים האחרונות למכת מדינה של ממש. גם עונשים מחמירים המוטלים על מקימי ומנהלי מעבדות מסוג זה אינם מובילים למיגור התופעה, וזאת לנוכח הרווחים הכלכליים העצומים שניתן להפיק באמצעותן. עבירות נפוצות אלה פוגעות פגיעה ממשית בערכים חברתיים מרכזיים ובראשם הצורך להגן על הציבור, הן מפני הנזק הישיר שעשוי להיות כרוך בשימוש בסם והן מפני הנזק העקיף הנובע מעבירות הרכוש והאלימות אשר נלוות לא פעם להליכי הפצת הסם והשימוש בו. סם הקנבוס נחשב אמנם סם "פחות חמור", כלשונו של כב' השופט הנדל, בע"פ 5807/17 דר' נ' מ"י (18.6.18) (להלן: "עניין דר'"), וזאת בהשוואה לסמים אחרים דוגמת קוקאין והרואין, אך לצד זאת הובהר כי מדיניות האכיפה



המקלה שננקטה לאחרונה "למשתמש העצמי בסם מסוג קנבוס פעם ראשונה לחוד, ומדיניות הענישה למפיץ, לסוחר ולמגדל, ולמסייע להם - לחוד" (שם, פסקה 4). לנוכח עצמת הפגיעה של מעשים מעין אלה בערכים החברתיים המוגנים הבהיר בית המשפט העליון לא פעם, כי "יש צורך בהטלת ענישה ממשית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים... זאת, בין היתר במטרה למגר את מעבדות הסמים הפועלות במדינה, המתפשטות כאש בשדה קוצים." (ע"פ 4387/20 מ"י נ' דרור (8.2.21)).

בהתאם לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, מידת הפגיעה בערכים החברתיים ממשית. הנאשם שכר דירה רחבת היקף, ותוך השקעה ניכרת, הן במונחים כספיים והן במונחי זמן ומשאבים, הקים בה מעבדה גדולה ומצוידת היטב לגידול סם. די להפנות בהקשר זה לעובדות כתב האישום בדבר היקפו וטיבו של הציוד שנרכש, משך הזמן שחלף והכמות הגדולה של הסם שנתפס, למעלה מ-90 ק"ג. עוד יש להזכיר את החומרה הכרוכה בנטילת החשמל, שלא כדין, בשווי משמעותי של כ-70 אלף ₪.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מלמדת על כך שככלל דינם של אלה המעורבים בהקמתן ותפעולן של מעבדות מעין אלה, בוודאי כאלה שבהן הופק סם במשקל נכבד ובשווי כספי משמעותי, להישלח לנשיאת מאסר ממושך, אפילו מקום בו מדובר במי שאין לחובתו עבר פלילי מכביד, ובוודאי כאשר מדובר במי שלחובתו עבר פלילי רלוונטי. הענישה היא כמובן אינדיווידואלית, ובמקרים המתאימים ברי כי ניתן גם בעבירות מעין אלה לסטות לקולה

מהמתחם מטעמי שיקום, אך הכלל הרחב הוא מאסר, ולא דווקא לתקופה קצרה, ואפרט:

בע"פ 6299/20 חן נ' מ"י (4.2.21), חזר בו המערער, בהמלצת בית המשפט העליון, מערעור שהגיש על חומרת עונש מאסר בן 29 חודשים, שהושת עליו בגין עבירות של ייצור, הכנה והפקת סם, החזקת חצרים וגניבת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם בדירה שכורה, צייד אותה, נטל חשמל שלא כדין וגידל לאורך 4 חודשים 600 שתילים במשקל של 90 ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 29 ל-54 חודשי מאסר בפועל. מדובר היה בנאשם ללא עבר פלילי, אשר עד לביצוע העבירה התנהל באופן נורמטיבי במסגרות חיו.

בע"פ 8988/16 בן סימון נ' מ"י (8.3.17), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור הכנה והפקה של סם, סחר והספקת סם ונטילת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס בביתו, גידל בה 282 שתילים במשקל 87.25 ק"ג וגנב חשמל בשווי של עשרות אלפי ₪. נקבע מתחם שבין 28 ל-48 חודשי מאסר בפועל, והנאשם נדון ל-36 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, וקנס בסך 40,000 ₪. ערעור הנאשם לבית המשפט העליון - נדחה.

בע"פ 871/20 אברגיל נ' מ"י (30.3.20), דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם אשר הורשע, על פי הודאתו, בעבירה של ייצור, הכנה והפקת סם והחזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם הקים בדירה מעבדה לגידול סם, צייד אותה בציוד מתאים וגידל בה מאות שתילי סם. בדירה נמצאו סמים מסוג קנבוס במשקל של 80 ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 22 ל-46 חודשי מאסר בפועל. הנאשם אדם מבוגר, בעל עבר פלילי ישן, עם נסיבות חיים קשות ומצב רפואי מורכב, נידון ל-26 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון קבע שהעונש אינו



חורג מרף הענישה הנוהג.

בע"פ 863/18 **לירן סבן נ' מ"י** (15.11.2018), הורשע המערער בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, החזקת חצרים וקשירת קשר לפשע, לאחר שהקים וניהל, עם מעורבים נוספים, מעבדה לגידול סם מסוכן, בה נתפסו 283 שתילים שהגיעו למשקל של **92 ק"ג**. נקבע **מתחם עונש הולם שנע בין 28 ל- 52 חודשי מאסר בפועל** ונגזרו על המערער 42 חודשי מאסר בפועל, אשר כללו הפעלת מאסר מותנה, וקנס בסך 5,000 ₪. בית המשפט העליון הקל בעונשו של המערער, בשל שיקולים של אחידות הענישה ובהתחשב בתסקירים החיוביים שניתנו עליו, **והעמידו על 36 חודשי מאסר**.

בעניין דרחי, שכבר הוזכר לעיל, מדובר היה במעבדה בה נתפס סם מסוג קנבוס בכמות של **76.85 ק"ג**. למבצע העיקרי נקבע **מתחם של 24 עד 48 חודשי מאסר בפועל**, והוא נדון ל-**30 חודשי מאסר**, ואילו על המסייע הושטו 15 חודשי מאסר בפועל.

גם בפסיקתו הענפה של בית משפט זה נקבעו מתחמי ענישה דומים. כך למשל בת"פ 4662-04-15 **מ"י נ' סגל** (3.2.16) נקבע **מתחם ענישה של 24 ל-48 חודשי מאסר** למי שהורשע בהקמת מעבדה בה הופקו צמחים במשקל כולל של 78.8 ק"ג, בת"פ 17677-04-17 **מ"י נ' דוכן** (2.11.17) נקבע **מתחם של 22 ל-46 חודשי מאסר** למי שגידל במעבדה 72.8 ק"ג סם, בת"פ 4460-04-18 **מ"י נ' ברבי** (28.5.19) נקבע **מתחם עונש הולם הנע בין 20 ל-46 חודשי מאסר בפועל** למי שהורשע כמבצע עיקרי בהקמת מעבדת סמים ובה 334 צמחים במשקל כולל של **73.647 ק"ג** ובת"פ 25458-11-18 **מ"י נ' אליאב** (19.9.19), נקבע מתחם של **22 עד 46 חודשי מאסר בפועל** למי שגידל בביתו **80.3 ק"ג** קנבוס ואף חיבר את הבית באופן פיראטי ללוח החשמל לשם גניבת חשמל.

על יסוד נתונים אלה קבעתי בתיקים דומים מתחם עונש הולם של **30 עד 50 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי וקנס משמעותי**, בעניינו של נאשם שהורשע בהקמת וניהול מעבדה שפעלה לאורך תקופה ארוכה של שנה תמימה ואשר בה נתפסו 108 ק"ג נטו של סם, בשווי כספי רב, ואגב נטילת חשמל בשווי של כ-114,000 ₪ (ראו ת"פ (מרכז) 43394-11-19 **מ"י נ ג דברג** (8.11.21); ערעור על חומרת העונש נדחה בהסכמה ביום 6.6.22 - ראו ע"פ (529/22). עוד קבעתי לאחרונה מתחם הנע בין **24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי וקנס כספי משמעותי**, לגבי נאשם שהקים מעבדה וגידל בה, לאורך כשלושה חודשים בלבד, מספר מצומצם של שתילים במשקל כולל של כ-80 ק"ג, לצד נטילת חשמל בשווי 10,000 ₪ (ראו ת"פ (מרכז) 67338-02-20 **מ"י נ' בימרו** (23.2.22)).

בשים לב לכל האמור לעיל, לרבות הנסיבות הספציפיות של ביצוע המעשים, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנוהגת אני קובע כי **מתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם נע בין 28 ל-50 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי וקנס משמעותי**.

העונש הראוי לנאשם:



משנקבע מתחם העונש ההולם למעשים יש לאתר את העונש המתאים לעניינו של הנאשם בגדר המתחם, בהתאם למכלול הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, אלא נוגעות יותר לנאשם עצמו, לעברו ולדפוסיו. עוד יש לבחון את האפשרות, במקרים המתאימים, לסטות לקולה מהמתחם שנקבע מטעמי שיקום. במקרה הנוכחי מדובר באדם צעיר, בעל משפחה, אשר הודה במיוחס לו, נטל אחריות וחסך זמן ציבורי ניכר. אלא שלצד נתונים חיוביים אלה, לחובתו של הנאשם שתי הרשעות קודמות בעבירות סמים, לרבות הרשעה מחודש אוקטובר 2019 בעבירות של החזקת סם וכלים להכנת סם שלא לשימוש עצמי. בגין אותה הרשעה נשא הנאשם מאסר בפועל למשך 8 חודשים, ותלוי ועומד לחובתו מאסר מותנה בר הפעלה לתקופה דומה.

עיון בלוחות הזמנים המפורטים בכתב האישום הנוכחי מלמד כי זמן קצר בלבד לאחר ששחרר מאסר קודם שב הנאשם לסורו והסתבך בעבירות סמים חמורות פי כמה וכמה, עליהן נותן הוא את הדין כיום. העונש שהושת עליו בעבר לא הביא להרתעה, וגם המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד מעל ראשו לא הניע אותה מהמשך מעורבות פעילה בתחום עבירות הסמים הקשות. בנסיבות אלה, יש ממש בעתירת המאשימה להטלת עונש המצוי במעלה מתחם הענישה, הרחק מהרף התחתון שנקבע, ובהפעלת המאסר המותנה במצטבר לעונש שהוטל.

אף על פי כן עתר כאמור ב"כ הנאשם להימנע במקרה זה מהשבתו של הנאשם אל בין כותלי הכלא, ולאיימוץ המלצות שירות המבחן תוך מתן משקל מכריע לשיקולי השיקום, המעוגנים בהליכי הטיפול בהם נטל הנאשם חלק, כמפורט בתסקיר. את עתירתו זו עיגן הסנגור המלומד במספר דוגמאות בהם הועדף האפיק השיקומי על זה העונשי, גם כאשר מדובר היה בעבירות סמים חמורות, לרבות עבירות של הקמת מעבדות לגידול קנבוס בהיקפים משמעותיים.

כך למשל, בע"פ 4285/17 **יצחקי נ' מ"י** (11.6.18) קיבל בית המשפט העליון את ערעורה של נאשמת, נטולת עבר פלילי, אשר הורשעה בגידול של **100 ק"ג** של סם מסוג קנבוס, במעבדה שהקימה בבית ששכרה לשם כך. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שבין 24 ל-48 חודשי מאסר**, והסתפק, משיקולי שיקום, בעונש של 12 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הקל בעונשה והטיל עליה **6 חודשי עבודות שירות** בלבד. בדומה, בע"פ 3378/21 **אליהו נ' מ"י** (5.7.21), המיר בית המשפט העליון את עונש המאסר בן עשרת החודשים שהוטל על הנאשם בבית המשפט המחוזי, לאחר שהורשע בהקמת מעבדת סם ובגידול **54 ק"ג** סם, לצד גניבת חשמל בעשרות אלפי ₪, בעונש של **9 חודשי מאסר בעבודות שירות**.

כמו כן, בת"פ (מרכז) 8843-02-15 **מ"י נ' בוז'רנו** (6.4.17), הורשע הנאשם בעבירות ייצור, הכנה והפקת סמים, החזקת חצרים וסמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית וקשירת קשר לפשע. הנאשם ואחרים הפעילו מעבדת סמים בדירה, גידלו כ- **92 ק"ג** של סם, ונטלו שלא כדין חשמל בשווי כ-31 אלף ₪. נקבע **מתחם ענישה הנע בין 28 ל-52 חודשי מאסר** בפועל. לנאשם לא היו הרשעות קודמות והוא עבר תהליך שיקומי משמעותי בקהילה טיפולית. על רקע זה נקבע כי קיימת הצדקה לחריגה מהמתחם משיקולי שיקום והוטל עליו עונש של **6 חודשי מאסר בעבודות שירות**. בהמשך, אימץ בית המשפט העליון עמדה דומה לגבי אחד משותפיו של הנאשם, קיבל את הערעור שהגיש על חומרת עונשו והטיל עליו **9 חודשי מאסר בעבודות שירות**, הכל כאמור בע"פ 861/18 **סבן נ' מ"י** (2.4.19).

אכן, כפי שניתן לראות מהדוגמאות הללו, במקרים המתאימים ניתן וראוי להעניק משקל בכורה לשיקולי השיקום על פני



שיקולי הגמול וההרתעה, גם כאשר מדובר בעבירות סמים חמורות, אך גם בהקשר זה יש להבחין בין הכלל לבין החריג, בין דרך המלך לבין היוצא מן הכלל. הדוגמאות הללו, ואחרות כמותן, מבהירות ומיישמות את כללי הענישה האינדיבידואליים ונותנות ביטוי לסמכות שהקנה המחוקק לבתי המשפט להעדיף במקרים המתאימים את שיקולי השיקום על פני יתר שיקולי הענישה, אלא שענישה מקלה מעין זו שמורה אך ורק לאותם מקרים חריגים ויוצאי דופן, בוודאי כאשר מדובר בעבירות חמורות ונפוצות מעין אלה בהן הורשע הנאשם.

אך לאחרונה עמד בית המשפט העליון על המתח שבין שיקולי השיקום לבין שיקולי הגמול וההרתעה בעבירות של גידול מסחרי של סם מסוכן מסוג קנבוס והבהיר את נקודת האיזון הראויה ביניהם, זאת במסגרת ע"פ 126/22 מ"י נ' פלוני (27.4.22). באותו מקרה הורשע המשיב בהקמת מעבדה ובגידול של כ-63 ק"ג סם, לצד נטילת חשמל בשווי של למעלה מ-70,000 ₪. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 18 ל-48 חודשי מאסר בפועל, אך סטה לקולה משיקולי שיקום, והטיל עונש של 9 חודשי מאסר בעבודות שירות. בערעור נפסק כי מתחם הענישה שנקבע מקל יתר על המידה, וכך גם העונש שהוטל. מבלי למצות את הדין העמיד בית המשפט העליון את העונש על 18 חודשי מאסר בפועל. לענייננו, חשובות במיוחד אמרות בית המשפט לגבי היחס שבין שיקולי השיקום ליתר שיקולי הענישה, בעבירות מסוג זה:

אכן, סעיף 40ד(א) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט, במקרים המתאימים, לחרוג ממתחם הענישה אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". סעיף זה מבטא את עמדת המחוקק שלפיה, במקרים המתאימים לכך, יש ליתן מעמד בכורה לשיקול השיקומי על-פני העיקרון המנחה בענישה, הוא עיקרון ההלימה. ואולם, כפי שעולה בבירור מהוראות החוק, לא בכל מקרה שבו תהליך טיפולי מתקדם בכיוון חיובי, יש להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40ד לחוק העונשין. אחרת, נמצא כי החריג מרוקן מתוכן את הכלל, שלפיו יש לגזור את העונש בתוך מתחם הענישה בהלימה לחומרת המעשה ולמידת האשם של העושה (ראו גם: דברי הסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשס"ו-2006, ה"ח 241, 447-448). לא בכדי אפוא, נקבע כי יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40ד לחוק העונשין, וכי סטייה ממתחם הענישה תיעשה אך במקרים חריגים, בבחינת יוצא מן הכלל, כאשר סיכויי שיקום מובהקים מצדיקים זאת (ראו: ע"פ 1229/19 סלומינסקי נ' מדינת ישראל, פס' 13 (1.7.2019)). עוד נקבע בפסיקה, כי על מנת להעריך את סיכויי השיקום יש לשקול, בין היתר, את "המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה" (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, פס' 24 (18.4.2018)). לצד זאת, הובהר כי "התקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם" (שם, פס' 25). ואכן, חרף חשיבותו של אינטרס השיקום - לנאשם עצמו, לסביבתו הקרובה ולחברה כולה - שיקול זה אינו עומד לבדו ויש לראות בעת גזירת העונש את המכלול (ראו עניין סטרוסטה, פס' 7; רע"פ 4218/15



אמסלם נ' מדינת ישראל, פס' 8 (18.6.2015); עניין סלומינסקי, פס' 15).

התבוננות על מכלול הנתונים הנוגעים לעניינו של הנאשם, כמצוות בית המשפט העליון, מובילה בהכרח אל המסקנה כי אין במקרה זה הצדקה לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם שנקבע, ובוודאי שאין מקום לשקול ענישה אשר אינה כוללת מרכיב משמעותי של מאסר מאחורי סורג ובריח, על אף המלצת שירות המבחן. ודוק, אינני מקל ראש כלל ועיקר בהליכי הטיפול בהם נטל הנאשם חלק ובהתרשמות שירות המבחן מההטבה שחלה במצבו. הנאשם נטל חלק בשתי קבוצות טיפוליות בשירות המבחן, האחת בשלב המעצר, למשך 5 חודשים לערך, והשנייה, קבוצה טיפולית בתחום העבריינות, בה הוא משתתף באופן סדיר חודשים ספורים בלבד. על פי הדיווחים, הנאשם משתף פעולה בהליכי הטיפול, משתתף בתכנים, מביע עמדותיו בפתיחות, מבטא רצון לשמר ההישגים והנו בעל יכולת גבוהה להתירם מהטיפול. הוא עורך מאמצים לשינוי אורחות חייו, מוסר בדיקות שתן נקיות ואף שינה את מקום מגוריו על מנת להתרחק מקשרים שוליים. כל אלה הם נתונים חיוביים ביותר, אשר ראוי כי ילקחו בחשבון לקולה בקביעת העונש.

לצד האמור לעיל, לא ניתן להתעלם מעברו הפלילי של הנאשם ומגורמי הסיכון אשר עדיין קיימים בעניינו, כמפורט בתסקירים שהוגשו. במסגרת זו הזכיר שירות המבחן, לצד העבר הפלילי, גם את חומרת העבירות ואופיין, היעדר הרתעה מסנקציות קודמות, מעורבותו עם סביבה שולית, הפנמת דפוסים עבריינים, רקע בעייתי של שימוש בסמים, התמודדות לקויה עם משברים, והנטייה לפנות במצבי דחק לדפוסים שוליים מוכרים, תוך שהוא מתקשה לשים לעצמו גבולות פנימיים. על רקע נתונים אלה העריך שירות המבחן כי קיים סיכון למעורבות שולית חוזרת. כמו כן, אין מנוס מלציין כי הליכי הטיפול, מבלי להקל בהם ראש, מצויים עדיין בשלבים ראשוניים. אין מדובר בטיפול ארוך טווח ובעל אופי אינטנסיבי, אלא בקבוצות טיפוליות בסיסיות בהן נטל חלק למשך מספר מצומצם של חודשים, ועל אף שאין חולק כי מדובר בהליך חיובי המצדיק עידוד מצד בית המשפט, אין בו כדי להאפיל על חומרת העבירות, על העבר הפלילי הרלוונטי ועל ההכרח בענישה מחמירה משיקולי גמול והרתעה.

ודוק, אין פירוש הדבר כי לשיקולי השיקום אין כל משקל וכי ראוי יהיה בנסיבות העניין לגזור את הדין אך על פי שיקולי הענישה המחמירים. אימוץ גישה עונשית זו היה מוביל, כאמור, במקרה זה, לאיתור העונש הראוי במעלה המתחם, לצד הפעלת המאסר המותנה במצטבר, כפי שעתרה המאשימה. נסיבותיו המיוחדות של הנאשם מחייבות עריכת איזון בין השיקולים הסותרים, ומתן משקל ממשי גם להליכי השיקום, וזאת על דרך של הימנעות ממיצוי הדין והטלת עונש המצוי בחלק התחתון של המתחם, תוך הפעלת המאסר המותנה בן שמונת החודשים בחופף לעונש שיוטל. תוצאה זו תיתן ביטוי ממשי למאמצים שהשקיע הנאשם בשינוי דרכי עד כה, ובתקווה אף תסייע לו להמשיך ולבחור בדרך הטיפולית גם בתקופת המאסר, וזאת מבלי לסטות מהעונש המתחייב לנוכח חומרת המעשים והעבר הפלילי הרלוונטי. לצד עונש המאסר יוטלו מרכיבי ענישה משלימים ובהם מאסר על תנאי, קנס משמעותי וחילוט בהיקף המוסכם.

לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

1. מאסר בפועל למשך 30 חודשים, בניכוי ימי המעצר מיום 1.11.20 ועד 9.12.20.



2. אני מורה על הפעלתו בחופף של מאסר על תנאי בן 8 חודשים מת"פ 11647-07-19.
3. 12 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא כי במשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר לא יעבור הנאשם עבירת סמים מסוג פשע.
4. 6 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא כי במשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר לא יעבור הנאשם עבירת סמים מסוג עוון או עבירה על סעיף 400 לחוק העונשין.
5. קנס בסך 30,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-15 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 15.9.22.
6. אני מורה על חילוט סכום של 7,000 ₪, שנתפס מידי הנאשם, ועל חילוט כלל הציוד שנתפס במעבדה, הכול כמפורט בבקשת החילוט שבכתב האישום.

הסמים יושמדו.

העתק יועבר לשירות המבחן

זכות ערעור בתוך 45 ימים

ניתן היום, י"ב תמוז תשפ"ב, 11 יולי 2022, במעמד הצדדים.